

Sedan 1970 minner en skylt om torpet Slägghult, den stuga där Carl Johan Jonsson levde i större delen av sitt liv.

Detta vykort togs fram där Kalle i Slägghult är modell. Bilden är tagen inne i den lilla stugan. Fotot ur Föreningen Krafttagets arkiv.

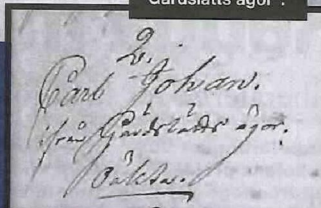

Det togs fram vykort med Kalle i Slägghult som motiv. Här står Kalle framför sin lilla stuga där han levde och avled 1906. När myndigheterna kom för att hämta honom hade han legat död i stugan i flera dagar. Han ville inte föras därifrån.

Prästen har i Rinna födelsebok antecknat när Carl Johan föds, det var den 6 januari 1825. "Oäkta" har han skrivit under namnet. Det står ingen särskild backstuga, torp eller gård angivet, utan endast "Gärdslättis ägor".

Kalle i Slägghult

Ett bygdeoriginal som kunde ha hamnat på Skansen

BOXHOLM (LT)

I nästan 50 år levde han ensam i sin lilla torftiga stuga vid Sjögarpesjön och tycktes trivas med det. Han var samtidigt mycket intelligent, bibeln kunde han på sina fem fingrar. Någon flytt till Skansen i Stockholm ville han inte veta av, inte heller till fattighuset. När myndigheterna kom till stugan hittades han död i sin säng. Han hette Carl Johan och bodde i torpet Slägghult.

Den 6 januari 1825 föddes det en liten gosse på Gärdslättis ägor i Rinna. Pojken fick namnet Carl Johan och moder var den ogifta pigan Eva Sophia Månsdotter. Någon fader finns inte angiven i kyrkboken. Eva Sophia var född i Trehörna 1801, och hennes föräldrar var torpare under Trehörna säteri.

Carl Johan kom att fosterhemsplaceras, och han hamnar snart hos Johan Persson (som troligen var Carl Johans far) och hustru Helena Nilsdotter i Hågsbo (eller Håksbo) på Gärdslättis ägor.

Den 22 november 1842 gifte sig Carl Johans biologiska mor med änkan och torparen Nils Johan Olofsson från Albrotorp (även kallat Nickebo), Rinna. Han var född 1794 i Bryggarhem, Ekeby och detta blev hans tredje äktenskap. När Kalle (Carl Johan) fyllt 19 år så kom han till modern Eva Sophia och sin fosterfar Nils Johan i Albrotorp. I husförhållsboken har prästen vid Carl Johans namn antecknat: "Sjuklig, klen och liten till växten".

År 1857 flyttar den oäkta sonen Kalle, Eva Sophia samt Nils Olof (som nu byter efternamn från Olofsson till Strömstedt) från Albrotorp till Slägghult i Ekeby socken, en stuga

belägen vid Sjögarpesjöns norra ände. I husförhållsboken står det antecknat att Kalle är sjuklig och ej arbetsför.

Styvfadern Nils Johan Strömstedt avlider i Slägghult av magsinflammation år 1874 och Kalles mor, Eva Sophia Månsdotter, dog 1875 av lunginflammation. Kalle var då 50 år, och utfartig. Men han var enligt husförhållsboken vaccinerad mot smittkoppor och hade fått goda vitsord av prästen. Han hade ett litet "a" i betyg för såväl inläsningsläsning som i luthers katekes, och ett "b" i förståelse.

Carl Johan Jonssons levnadsöde har gått till historien under namnet Kalle i Slägghult. Kanske var hans liv inte så väldigt annorlunda jämfört med andra torpare och backstugusittare vid den tiden, men Kalles sista levnadsår hade ryktet om honom nått långt utanför hemkommunens gränser och till och med Skansen i Stockholm var intresserade av att flytta både Kalle och hans stuga till Skansen.

Signaturen T-e skriver så här om Kalle i Slägghult:

"Kalle i Slägghult var en

mycket kyrklig man. Varje söndag, såväl sommar som vinter, gick han den omkring en mil långa vägen till Ekeby kyrka där han deltog i högmässan iförd sitt stora skinnförkläde och med psalmboken inlindad i en näsduk. Till julottorna kom han pulsan i snön med tyrvedsbloss till vägljus. I kyrkan hade han sin bestämda plats. Han hade ingen eller i bästa fall dålig sångröst vilket dock inte avskräckte honom att då komministern hade altartjänst deltaga i mässan. Hans minne var fenomenalt. Det var ingen ovanlighet att han under hemvägen från kyrkan läste upp hela prästens predikan för sitt sällskap. Kalle i Slägghult kunde bibeln på sina fem fingrar, men han läste den också från början till slut en gång om året. Prästerskapet såg han upp till och biskopen i Linköping var den mest vördade".

Slägghult var en urgammal stuga redan på Kalles tid. Margareta Lindström skriver i sin bok, Jag var en herrgårdsflicka, att den var fallfärdig och lutande, tegelpannorna var spruckna och mossgröna, takåsen skevade och stockverkets röda färg hade fått en smutsig brungrå nyans. Stugan hade två rum, en storstuga och ett kökskrypin. Det var jordgolv och lågt i tak, men Kalle var liten och hade inga större fordringar på komfort, och i stugan var såväl Kalle som rättorna hemmastadda. Kalle var nöjd med sin lott skriver Margareta. "Han sa inte så mycket men av solvargsrinet förstod man att

Många torp som tillhörde Boxholms säteri fotograferades kring år 1900, även Slägghult.

han trivdes med ensamheten och sitt primitiva levnadssätt."

Margareta Lindström berättar ett minne i sin bok, nämligen om en platt sten utanför stugdörren som luktade urin så fränt att man höll för näsan.

När det blivit känt att Skansen i Stockholm var intresserade av att få såväl stugan som Kalle till Stockholm, så blev Slägghult ändpunkten för många samhällsbores söndagspromenad. Den gamla mannen kunde konsten att underhålla och många var också de som hade mat med sig till honom. När han under sina sista dagar började bli sjuk och skräpig ville de kommunala myndigheterna flytta honom till fattighuset, men det var nägot som Kalle fasade för, han ville leva sitt fria liv vid Sjögarpesjön.

Men till slut bestämde sig myndigheterna att flytta på Kalle, vare sig han ville eller in-

te. När de kom för att hämta honom möttes de av en hemsk syn skriver Margareta Lindström. Kalle låg död i sin säng, och det verkade nästan som att han ville överlista dem. Han hade varit död i flera dagar och rättorna hade inte lämnat den döde i fred.

Trots sina ringa inkomster hade Kalle sparat av det lilla han tjänat. Efter hans död hittade man i stugan inte mindre än 28 par av de strumpor han fått i Carlsberg och alla var oanvända. Av 25-öringarna han fick i dagsförtjänst hittades inte mindre än 150 kronor gömda i en kopparkruka.

Enligt dödboken så avled Carl Johan "Kalle i Slägghult" Jonsson av ålderdom den 2 oktober 1906. Han var då nästan 82 år. Historien om bygdeoriginala Kalle i Slägghult lever dock vidare.

Text: KLAS JOHANSSON
ÄLDRE BILDER: FÖRENINGEN KRAFTTAGET

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Klas Johansson och tre fotografer

Bilder ur Föreningen Krafttagets arkiv. Framlidna fotografer: Olle Eldöf, Folke Wallin och Karl-Erik Wennerqvist. Vernissage måndag den 21 mars kl 17. Tid: 03-21-04-08. Plats: Boxholms bibliotek.

Handarbetscafé

Tag med ditt handarbete och ha trevligt tillsammans med andra. Har du kört fast i din stickning eller virkning kanske du kan få hjälp. Barren är förstås också välkomna. Kaffet eller te med dopp till självkostnadspris! Tid: Lördagar kl 10-13. Plats: Boxholms bibliotek.

Korpens tipspromenad

Boxholmskorpens tipspromenad. Tid: Varje söndag kl 9-11. Plats: Start vid Parketten.

Torsdagsvandring

Vi går ca tre timmar ute i naturen med rast halvvägs för att avnjuta medhavd matsäck. Tid: Torsdagar kl 9. Plats: Start vid Folkets hus.

I Faderns, sonens och Försäkringskassans namn

Komiker Eric Löwenthal har i över 15 års tid roat folk på landets stäups-scener med sin varma och intelligenta observationshumor. Mäniskor med utvecklingsstörning tillhör de allra mest utsatta i vårt samhälle. Ändå gör Eric Löwenthal här en rakt igenom skrättfylld föreställning utifrån att vara förälder till en son med en grav utvecklingsstörning. Föreläsning på Boxholms bibliotek och vid entrén. Pris: 150 kr med scenpass. Övriga 200 kr. Kaffe ingår. Tid: 03-31, kl 19-20. Plats: Bjursdalens trivselhus, samlingsalen.

En konsert tre orter - Boxholm

Den här gången tar Sångarbröderna på sig frackarna och ger en rejäl konsert för marskor med solist. Och dessutom på 3 olika orter. Boxholm (2/4), Linköping (16/4) och Stockholm (8/5). Med En konsert tre orter bjuder vi på en konsert fylld med sångartradition, kvinnlig begåvning och till och med några uruppföranden av nyskriven musik. Solist Ida Johansson och dirigent Olle Nilsson. Din biljett (150 kr) köper du på nätet eller via biljettelefon 070-343 56 72. Varmt välkommen! Tid: 04-02, kl 18-20. Plats: Boxholms kyrka.